

Batta István:

Az Istenhívó ember a szekularizált világban

„Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki, és rendelvelek titeket arra, hogy elmenjete és gyümölcsöt teremjete, és gyümölcsötök megmaradjon, hogy bármit kérte az Atyától az én nevemben, megadja nektek.”

(Jn 15,16)

„A kiválasztásról szóló tanítás az evangélium summája, mivel ez a legjobb, ami valaha is ki lett mondva és ami valaha is hallható volt.”¹

(Karl Barth)

A technika fejlődése követetetlen sebességű. A XVIII. századtól a XX. századig mérhetetlen önbizalmú embernek napjainkra be kellett látnia, hogy gőgje megalapozatlan volt. Nem ura a természetnek. Az ember újra nem érte, nem tudja belátni, sőt gyakran megmagyarázni sem tudja a körülötte zajló eseményeket. Egyre gyakrabban merül fel benne a kérdés, hogy mi értelme ennek a technika- és számítógépek uralta, hajszolt napi életnek?²

„Az élet értelmének sikeres vagy sikertelen megfejtése dönti el, hogy az ember hajlandó-e egyéni életét alárendelni az élet minden terüle-

¹ K. Barth: Kirchliche Dogmatik III/2. 1986. „Die Erwählungslehre ist die Summe des Evangeliums, weil dies das Beste ist, was je gesagt und gehört werden kann”

² vö. H. J. Helle: Tendenzen zu einer Religiosität der Erfahrbarkeit (Eine soziologische Analyse). 1975., 72 p.

tét felölelő értékrendnek. Vagy az adott értékrendet csak ellenzi, esetleg teljesen elveti.”³

A technika az életet fenyegeti. Biztosítékra van szükség a „sors-csapásokkal” szemben.⁴ „A kérdés: mi óv meg minket a mesterséges környezet fenyegetésétől? Az ember megint csak saját magára van utalva. Mindennel megbirkózott, csak saját magával nem!”⁵

Tényleg magunkra vagyunk utalva?

Isten végtelen kegyelmében öröktől fogva kiválasztotta közülünk azokat, akiket üdvözíteni akar. Ezek az emberek semmit sem tettek és nem is tehettek azért, hogy éppen ők a választottak. Szerető Istenünk választása Jézusért esett éppen a választottaira.⁶

Sokan vannak, akik Istent, mint meghaladott, fölösleges kacatot, maradi terhet, megvetéssel tagadják, elvetik. Hitük szerint nincs semmi, ami Isten létét bizonyítaná.

És sokan vannak, akik hisznek Istenben. Hisznek Istenben, de formálisan nem kötődnek egyetlen látható intézményes egyházhoz sem.

Összefoglalás: Az örök „mi végre”, „mi célból” kérdése a XXI. században is emésztí az embert. A teológián kívüli tudomány a lényegi kérdéseket, az élet célját nem tudja megválaszolni. Az ember, növekvő bizonytalanságában a választ Istennél sejtí.

³ H. J. Helle: Tendenzen zu einer Religiosität der Erfahrbarkeit (Eine soziologische Analyse). 1975., 72 p. „Die Erfolgreiche oder Erfolglose Beantwortung der Sinnfrage entscheidet also für den Einzelnen darüber, ob er zustimmend oder nur widerwillig oder etwa gar nicht bereit ist sein individuelles Leben in einen übergreifenden Ordnungszusammenhang hinein zustellen.”

⁴ vö. D. Bonhoeffer: Börtönlevelek. 1999., 181 p.

⁵ D. Bonhoeffer: Widerstand und Ergebung (Briefe und Aufzeichnungen aus der Haft). 2003., 203 p. „Die Frage ist: Was schützt uns gegen die Bedrohung durch die Organisation? Der Mensch wird wieder auf sich selbst verwiesen. Mit allem ist er fertig geworden, nur nicht mit sich selbst!”

⁶ A Heidelbergi Káté - A Második Helvét Hitvallás. 1999., 134-135 p.

1.1. A hitről

„A hit pedig a remélt dolgokban való bizalom, és a nem látható dolgok létéről való meggyőződés” (Zsid 11,1).

„A nekem adatott kegyelem által mondom tehát közöttetek mindenkinek: ne gondolja magát többnek, mint amennyinek gondolnia kell, hanem arra igyekezzék mindenki, hogy józanul gondolkozzék az Istentől kapott hit mértéke szerint” (Róm 12,3).

Kálvin szerint „helyesen határozhatjuk meg a hitet, ha azt mondjuk, hogy az Isten irántunk való jóakarátának erős és biztos megismerése, amelyet, miután a Krisztusban való ingyenes ígéret igazságán alapul, a Szentlélek nyilatkoztat ki a mi elménknek és pecsétel meg szíveinkben”⁷.

Minden, ami hittel függ össze, Isten előfeltétel nélküli kegyelméből ered. Emberek Isten választása szerint jutnak, vagy nem jutnak hitre, engedelmességre. Az ember hitét, illetve hitetlenségét Isten szerzi. A hit személyes esemény – a hívő ember ennek tudatában változtatja meg addigi életvitelét. Minden egyéb (a Krisztus-esemény, a Szentlélek munkája, az íghirdetés) odahat, hogy a kiválasztott felismerje kiválasztottságát⁸.

A kálvini megközelítésben a hit elsősorban felismerés, mely bizalmon alapul. Ha ez megvan, a kiválasztottságában már bizonyos emberben megszületik a hitbizonyosság. Ez a hitértelmezés történelemformáló: a hívő megingathatatlanul Isten jóindulatú kegyelmébe burkolva tudja magát⁹.

1566. március 1-jén írják alá a svájci egyházak lelkipásztorai A Második Helvét Hitvallás (2HH) előszavát. A 2HH XV. fejezete kimondja: „...a bűnös ember egyedül a Krisztusban való hit által, nem pe-

⁷ Kálvin János: A keresztyén vallás rendszere (1559) II. 1910., 525 p.

⁸ C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 180 p.

⁹ C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 181 p.

dig a törvény által vagy valamely cselekedetek által igazul meg”¹⁰. A hitvallás szerint a keresztyén hit „nem vélekedés vagy emberi elhitetés, hanem szilárd bizalom és világos és állandó lelki igenlés... Isten igazságának..., sőt magának Istennek..., de különösen az isteni ígéretnek és Krisztusnak, minden ígéret beteljesülésének”¹¹.

A 2HH szerint a hit „Isten ajándéka, mert egyedül Isten adja azt a maga kegyelméből az ő kiválasztottainak..., a Szent Lélek által az evangélium hirdetése és a hívő imádság révén”¹².

Karl Barth nem definiálja a hitet. E helyett két szempontot fejtetget¹³:

1. a hit tárgyát – Jézus Krisztust;

„A hit „tárgya” Jézus Krisztus, aki által Isten kiengesztelődött a világgal, minden emberrel: az az élő Jézus Krisztus akiben a megtörténtek..., az egész emberiségnek, minden embernek... megélt eseménnyé, Jézus Krisztus pedig jelenlévő személlyé vált”¹⁴.

2. a tettet.

„Tetté” Jézus Krisztus akkor válik, ha „felismerik, elismerik és vallják, hogy ő az úr”¹⁵.

Barth szerint a hit megismerési folyamat, melynek egymást követő lépcsőfokai a megismerés, az elismerés és a (hit)vallás. Ennek függvényében jelenik meg az emberben a tudomásulvétel, az elismerés, igenlés és a tanúsítás mozzanata. Tehát a hit olyan elkötelezett tudás, melynek összetevője a megismerés és az engedelmesség. Barth a meg-

¹⁰ A Heidelbergi Káté - A Második Helvét Hitvallás. 1999., 151 p.

¹¹ A Heidelbergi Káté - A Második Helvét Hitvallás. 1999., 152 p.

¹² A Heidelbergi Káté - A Második Helvét Hitvallás. 1999., 152 p.

¹³ C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 185—186 p.

¹⁴ „Gegenstand” des Glaubens ist „Jesus Christus” in welchem Gott die Versöhnung der Welt, aller Menschen mit sich selbst vollzogen hat: der lebendige Jesus Christus selbst, in welchem dieses Geschehen... , für die ganze Menschheit, für jeden Menschen... persönliche Gegenwart, nein: gegenwärtige Person ist. (K. Barth: Kirchliche Dogmatik IV/1. 829 p. idézi C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 188—186 p.)

¹⁵ „Tat” des Glaubens ist es dann, Jesus Christus „als den Herrn zu anerkennen, zu erkennen und bekennen”. (K. Barth: Kirchliche Dogmatik IV/1. 826 p. idézi C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 186 p.)

ismerési folyamat kiemelése mellett állandóan hangsúlyozza a hit egzisztenciális jellegét is.¹⁶

Jézus Krisztus az, akiben Isten kiengesztelődött az emberrel. Karl Barth szerint az ember hitében beteljesül Isten kiengesztelődése.¹⁷

Isten hűségére alapozva, a hitet a bizalommal azonosítja Hans-Joachim Kraus.^{18 19} „A Szentháromság egy Istenben való hit a Szentlélek általi „felismerés karizmája”²⁰.

Paul Tillich általános megfogalmazással a hitet a bennünket feltétel nélkül megérintő által való megragadottságban látja.²¹

A tillichi általános megfogalmazást használja fel kiindulásul a hit jellemzésénél Carl Heinz Ratschow: „A hit az a megragadó megragadottság, mellyel Isten bennünket megigazít, megvált és felszabadít Jézus Krisztus által”²².

A Római Katolikus Egyház Katekizmusa (RómKate) a következőképpen határozza meg a hitet: „A hit az ember válasza az önmagát kinyilatkoztató és közlő Istennek, melyben az élete végső értelmét kereső ember mindent felülmúló világosságot nyer”²³.

Összefoglalás: Az ember hite Isten ajándéka választottainak: az a megragadó megragadottság, mellyel Isten bennünket megigazít, megvált és felszabadít Jézus Krisztus által. A hit, bizalmon alapuló megismerési folyamat, mely a felismerés és az elismerés után jut a hit megvallásához.

¹⁶ C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 239 p.

¹⁷ C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 240 p.

¹⁸ H.-J. Kraus: Heiliger Geist (Gottes befreiende Gegenwart). 1986., 76 p.

¹⁹ A hit ellentétén a nihilizmus. A legfőbb értékek elértéktelenednek. A cél hiányzik. A miértre nincs válasz. [H.-J. Kraus: Heiliger Geist (Gottes befreiende Gegenwart). 1986., 78 p.]

²⁰ Der Glaube an der dreieinigen Gott ist Charisma der Erkenntnis im Heiligen Geist. (H.-J. Kraus: Heiliger Geist (Gottes befreiende Gegenwart). 1986., 91 p.)

²¹ Ergriffen sein durch das, was uns unbedingt angeht. (idézi C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 293 p.)

²² Glaube ist ergreifendes Ergriffenwerden durch ein rechtfertigendes, erlösendes, befreiendes Nahekommen Gottes in Jesus Christus. (C. H. Ratschow: Handbuch systematischer Theologie. 1996., 399 p.)

²³ A Katolikus Egyház katekizmusa. 1994., 23 p.

1.2. Az Istenhívő, a vallásosság

Isten örök végzésében eldöntötte, kik lesznek az övéi. Eldöntötte, kik válnak Isten-hívökké és azt is, kik nem.²⁴ Isten hívó szavát még egy családon belül is van, aki meghallja és van, akinek füle és szíve zárva marad.

Tehát a(z Isten)hitre jutás is Isten döntése. Az út különféle lehet. Leírható a transzcendens megtapasztalásaként is. Ahol a keresztyén az igazi, valódi transzcendenciát Jézus másokért élt életében látja. És megtapasztalja saját tetteiben, másokért létében. Mert a transzcendencia nem valami absztrakt, elérhetetlen feladat, hanem a transzcendencia az elérhető felebarátért folytatott életben rejlik.²⁵

Az Istenhívők Istenképe szerfölött változatos.²⁶ Gyakran nagyon meglepő és nem feltétlenül igazodik az Apostoli Hitvalláshoz.

Napjainkban szinte divattá vált vallásosnak lenni, bár az újkeletű vallásosságnak egyéb oka is van: a tudomány válaszai a feltett kérdésekre sereg további kérdést vetnek fel. Például nincs válasz a honnan és a hová – az élet céljának kérdésére sem.

A vallás nélküli világ nem vált emberibbé.²⁷ Az immár vallástalanná vált kontinensen az emberek valláshoz fordulása az európai keresztyénség nagy kihívása és egyedülálló lehetősége.

A vallásszociológia a vallásosság mértékéről eltérő adatokat közöl. Kísérletet tettek²⁸ egymástól jól elkülöníthető tételekkel megmérni a vallásosság „dimenzióit”. Egyes esetekben néha több „dimenzió” is szerepel.

A vallásosság dimenziói:

²⁴ Róm 12,3; ApCsel 13,48

²⁵ D. Bonhoeffer: Börtönlevelek. 1999., 182 p.

²⁶ K. Duglass: Megalapozott hit (Hogyan kerülhetek élő kapcsolatba Istennel?). 2001., 17-36 p.

²⁷ K. Duglass: Megalapozott hit (Hogyan kerülhetek élő kapcsolatba Istennel?). 2001., 6 p.

²⁸ Ch. Y. Glock: The Religions Revival in America in Religion and the Face of America. 1969., 397-410, 398, 399 p.

- a) a megtapasztalhatóság – közvetlen Isten-közelség élménye;
- b) a rituális dimenzió – az istentiszteleti renden kívüli további magatartási formák például az ima, az Írás olvasása, a templomjárás, a magatartási formák;
- c) az ideológiai dimenzió – a hitközösség tagjainak vallásos ismeretei, például elképzelésük Istenről, egyházuk dogmáiról, az élet végső értelméről alkotott véleményük;
- d) a hagyomány tradíció dimenziója – a hívő által a vallásból levont és érvényesített következtetések a napi életben, erényei.²⁹

Összefoglalás: Isten döntése alapján válik az ember Istenhívővé. A hitre alapozott vallásosság eltérő formái az Istenhit következményei.

1.3. A szekularizált, egyházon kívüli Istenhívő

E dolgozatban a szekularizált, egyházon kívüli Istenhívő meghatározással egy valószínűleg keresztyén gyökerű, magát keresztyénnek valló, látható egyházhoz nem kötődő, Istenhittel rendelkező embert illetünk. Aki legalább névről ismeri Jézust, de meglehet, hogy többet a hit és a vallás dolgairól már nem tud.

1.4. Észrevétel a neoliberalizmusról

A materializmust átfogó totális társadalmi rendszerben megvalósítani akaró, történelemben zsákutcának bizonyult jobb- illetve baloldali szocializmusok fiaskója után a materializmus, a fogyasztói társadalom materializmusa ma is meghatározó súllyal nehezül a közgondolkodására.

A keresztyénség értékeire ez is romboló hatású. Kivitelezője a közéletet átható neoliberalizmus. A neoliberalizmus világlátását aláveti a tőke logikájának. A tőke logikáját a köztudatban a természeti törvény szintjére emelte: szerinte mindent a tőke határoz meg. A pénz uralja a

²⁹ H. J. Helle: Tendenzen zu einer Religiosität der Erfahrbarkeit (Eine soziologische Analyse). 1975., 69-70 p.

világot elképzelésnek köszönhetően a tényleges értékek megkérdőjeleződnek, erodálódnak. A neoliberalizmus szerint ezek az értékek csak kísérőjelenségek: a keresztyén hagyomány is ilyen illúziókeltő felépítmény.³⁰

Összefoglalás: A neoliberalizmus tőkeszempontú, fogyasztást és élvhajhászt ösztönző materializmusa megnyomorítja és elsorvasztja a keresztyén értékeket a közéletben és a magánéletben egyaránt.

1.5. Isten akarata

Isten Jézus Krisztust küldte, „mert őbenne kiválasztott minket magának már a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte szeretetben” (Ef 1,4), „mert ő szabadított meg minket, és ő hívott el szent hívással, nem a mi cselekedeteink alapján, hanem saját végzése és kegyelme szerint, amelyet még az idők kezdete előtt Krisztus Jézusban adott nekünk” (2Tim 1,9).

Az idézett igehelyek is tanúsítják, hogy Isten akarata örökké és minden körülmények között érvényesül. Emberi értelemmel fel nem fogható Isten végzése, meg nem érthető az akarata, szándéka.

Isten minden elhívott választottat Isten előtt ismert célra választott. „Előre el is határozta, hogy fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által, akarata és tetszése szerint, hogy magasztaljuk dicsőséges kegyelmét, amellyel megajándékozott minket szeretett Fiában” (Ef 1,5-6)³¹.

Karl Barth szerint a kiválasztás elsődleges objektuma nem az ember volt, hanem Isten maga. Isten elhatározta, hogy kiválasztja magát, eldöntötte, hogy kegyelmes Isten lesz. Ebben az örök isteni döntésben benne van az egész eljövendő történelmi történés: a Fiú kiválasztása, születése emberként, szenvedése, váltsághalála az emberiségért. Az emberiség kötődése Istenhez a megváltó Jézus által. Ott rejlik a Szentlélek

³⁰ J. Werbeck: Vom Wagnis des Christseins. Wie glaubwürdig ist der Glaube? 1995., 35 p.

³¹ A Heidelbergi Káté - A Második Helvét Hitvallás. 1999., 134-135 p.

kitöltése, az emberiséget képviselő hívők közösségének életre-hívása és megerősítése is.³²

A kiválasztás megértésében segít, ha megismerjük Isten tanácsát. Isten tanácsa az ő élő akarata. Isten tanácsa, az ő élő akarata kezdet és vég nélküli – örök és megváltoztathatatlan. Isten soha semmiben nem módosítja tanácsának örök, azaz időtől független, idő fölötti döntését. Amit Isten tanácsában eldöntött, az meg is történik. Isten tanácsának célja Isten nevének a dicsősége. Isten kívánsága, hogy nevét Krisztus által dicsőítsék.³³

„A kiválasztás Isten akarata és örök dekrétuma szerint történik. Ő népet választ ki magának. E népet határozata szerint szereti, ezt a népet Jézus Krisztus által kimenti a bűnből és a halálból és ezt a népet emeli magához örök dicsőségébe. ... Isten névről ismeri és kiválasztja sajátjait már a világ teremtése előtt és beírja nevüket az Élet Könyvébe. Mindnyájan öröktől fogva Isten szelleme (értelme) és szíve előtt állnak, mint szeretetének tárgyai”.³⁴

„...a megváltás alapja Istenben magában van, az Ő örök végzésében, predestinációjában (Ef 1,3-12; Róm 11,33-36). Ennek a háromnak: kegyelem, szövetség és megváltás van egy nagy közös alapja: Isten örök végzése és a pactum salutis. ... A predestináció szorosan összefügg a megváltással, sőt a megváltó világtervet realizálja. A predestináció tehát nem valami intellectualis decretum, mely függetlenül az ember állapotától egyszerűen csak belép az ember életébe, sőt az emberi bűnnek és kárhozatnak is az oka. ... tehát összefüggésben van a bűnnel és a megváltással is, mert a predestináció által való üdvösségrejutás csak a megváltás által lehetséges. ... A pred. ezért nem diktatórikusan, hanem a

³² B. McCormak: Die Summe des Evangeliums – Die Erwählungslehre in den Theologien von Alexander Schweizer und Karl Barth. 1998., 559 p.

³³ H. Hanko, H. Hoeksema, G. J. Van Baren: The Five Points of Calvinism. 1976., 19-20 (online változat)

³⁴ H. Hanko, H. Hoeksema, G. J. Van Baren: The Five Points of Calvinism. 1976., 20-21 (online változat)

Szentlélek csodálatos munkáján keresztül jut a maga végső céljához: a kiválasztottak üdvösségre jutásához.³⁵

Isten kiválasztása feltétlen. Nincs tekintettel az emberi jóságra, életmódra, hitre, megszentelt életvitelre: az ember teljes romlottsága miatt önmagától képtelen a jóra, azaz az emberben semmi jó nincs. Isten kiválasztását teremtménye, az ember nem befolyásolhatja. Isten nem érdem, hanem saját tetszése szerint választ.³⁶

A kiválasztás összefügg a kárhozattal: „a kiválasztás elvetése a kárhozat elvetése. A kárhozat elvetése a kiválasztás elvetése”³⁷.

Összefoglalás: Isten akarata szerint még a világ teremtése előtt választott magának népet. Ez a nép üdvösségre jut. Az üdvözülő kiválasztottak nem kárhozhatnak el.

Néhány gondolat a hit kapcsán

Az örök „mi végre, mi célból” kérdése a XXI. században is emésztí az embert. A teológián kívüli tudomány a lényegi kérdéseket, az élet célját nem tudja megválaszolni. Az ember, növekvő bizonytalanságában a választ Istennél sejtí.

Az ember hite Isten ajándéka választottainak: az a megragadó megragadottság, mellyel Isten bennünket megígázít, megvált és felszabadít Jézus Krisztus által. A hit bizalmon alapuló megismerési folyamat, mely a felismerés és az elismerés után jut a hit megvallásához. Isten döntése alapján válik az ember Istenhívővé. A hitre alapozott vallásosság eltérő formái az Istenhit következményei. A neoliberalizmus tökeszempontú, fogyasztást és élvhajhászást ösztönző materializmusa megnyomórítja és elsorvasztja a keresztyén értékeket a közéletben és a magánélet-

³⁵ Sebestyén J.: Református dogmatika. 1940., 177-178 p.

³⁶ H. Hanko, H. Hoeksema, G. J. Van Baren: The Five Points of Calvinism. 1976., 21-22 (online változat)

³⁷ To deny election is to deny reprobation. To deny reprobation is to deny election [H. Hanko, H. Hoeksema, G. J. Van Baren: The Five Points of Calvinism. 1976., 23 p. (online változat)]

ben egyaránt. Isten akarata szerint még a világ teremtmése előtt választott magának népet. Ez a nép üdvösségre jut. Az üdvözülő kiválasztottak nem kárhozhatnak el.

A szekularizáció a nyugati kultúra ókori történetében gyökerezik és ennek örökösére, a nyugati keresztyénségre jellemző. A szekularizáció következtében keletkező belső feszültség és lelki bizonytalanság – alultápláltság – az embereket keresésre indítja. A szellemiségében lelkiségében kiürült életben, illetve világban az ember újra keresi az élet, a lét értelmét, éhezi a transzcendenciát, szomjazza Istent.

Istent az ember a bűneset előtt általános jellegű kijelentéséből, a természeti törvényből ismerhette. A különös kijelentés a bűneset után Jézus Krisztus eljövételével történt meg. Jézus Krisztus a megtestesült ige. A Jézus Krisztust nem ismerő népeknek Isten csak az általános kijelentésből és a hamis próféták által ismerhető meg.

A keresztyén egyház, Isten egyháza: a kiválasztott, elhívott, Krisztus-hívő szentek gyülekezete. Az egyház feje Jézus Krisztus, tagjai pedig az Istenhívő szentek. Az egyháznak két olyan vetülete van, mely egymáson térben és időben részben áthat. A két vetület a látható egyház és a láthatatlan egyház. A láthatatlan egyházban gyülekeznek Isten mindenkor, élő és holt, üdvösségre elhívott választottai. A látható egyház az az intézményesült, Isten tiszteletére létrehozott szervezet, melyben nemcsak a választottak részesülnek a sákramentumok és az ígehirdetés áldásaiban. „...az egyháztól való elszakadás Istennek és Krisztusnak megtagadása”³⁸ – vallja Kálvin, az *Institutio*-ban.

Az evangéliumi református keresztyén egyház az egész emberiséget képviselő kiválasztottak gyülekezete, melynek ismertető jegyei (az ige tiszta hirdetése, a sákramentumok helyes kiszolgáltatása és az egyházfegyelem gyakorlása) a Szentírásen alapulnak. Az egyház, mint emberek által működtetett intézmény, tökéletlen. A gyülekezet, az egyház, segít elmélyíteni a hitet, megbékélni az élettel az embertársakkal. Az hogy a hívő tagja Jézus Krisztus testének, egyházának, üdvössége feltétele. Csak a választottak tartoznak Isten láthatatlan egyházába. Az Isten-

³⁸ Kálvin János: *A keresztyén vallás rendszere*, 1910; 307-308 IV,1,10

hívők Isten láthatatlan egyházának tagjai. Feladatuk, hogy a látható igaz egyháznak is tagjai legyenek. A látható keresztyén egyházat Isten nem hagyja magára. Az olyan nagy feladatokra, mint amilyen az egyház életének megújítása, az egyház egységének megteremtése, az Úr alkalmas időben, alkalmas embereket hív el és állít szolgálatba.

Ebből következik, hogy a szekularizált Istenhívőnek, választottsága szerint helye van az igaz, evangéliumi keresztyén egyházban. A látható egyház tagjainak elő kell segíteni, hogy a szekularizált istenhívő megtalálja helyét az igaz, evangéliumi keresztyén egyházban.

Függelék

1.1.

Sokan ugyan, mintha Istenről akarnák a gyűlölséget elhárítani, vallják az elválasztást, de úgy, hogy tagadják azt, miszerint bárki is elvettetnék. Ezt azonban nagyon botorul és gyerekesen teszik; mivel maga az elválasztás csak úgy állhat meg, ha szembe állítjuk az elvetéssel. Azt mondják, hogy Isten azokat választja el, akiket az üdvösségre kiszemel: s így a legnagyobb sületlenség volna azt mondani, hogy mások véletlenül nyerik el, vagy saját szorgalmuk által nyerik meg maguknak azt, amit egyedül az elválasztás ad meg keveseknek. Akiket tehát az Isten elmellőz, azokat megveti; és pedig nem más okból, hanem csak azért, mert abból az örökségből, amelyet a saját fiai számára rendelt, ki akarja őket zárni. S valóban tűrhetetlen az emberek vakmerősége, ha nem vetik alá magukat az Isten ígéjének, akkor, amikor az ő megfoghatatlan tanácsáról van szó, amelyet még maguk az angyalok is imádnak. (Kálvin J.: A keresztyén vallás rendszere (1559). II., 1910., 229 p. III,23,1)

Isten szabadon és ingyen kegyelemből, minden emberi tekintet nélkül öröktől fogva elrendelte vagy kiválasztotta azokat a szenteket, akiket üdvözíteni akar Krisztusban... nem közvetlenül, de nem is valamely érdemünkért, hanem Krisztusban s Krisztusért választott ki bennünket az Isten... Isten a szenteket Krisztusban bizonyos célra választotta ki... (A Heidelbergi Káté - A Második Helvét Hitvallás. 1999., 134—135 pp.)

1.5.

Election is, therefore, that decree of God which He eternally makes, by which, with sovereign freedom, He chooses to Himself a people, upon whom He determines to set His love, whom He rescues from sin and death through Jesus Christ, unto Himself in everlasting glory. ... God knows His own from before the foundation of the world and chooses them, knowing their names and penning their names on the pages of the Book of Life. So that each one stands before God's mind and heart eternally as the object. of His love. [H. Hanko, H. Hoeksema, G. J. Van Baren: The Five Points of Calvinism. 1976., 20—21 (online változat)]

Felhasznált irodalom

- A Heidelbergi Káté - A Második Helvét Hitvallás, Budapest: A Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 1999. ISBN 963-300-798-4
- Bakos Ferenc: Idegen szavak és kifejezések kézisztára, Budapest : Akadémiai Kiadó, 1994. ISBN 963-05-6773-3
- Karl Barth: Kirchliche Dogmatik III/2. Zürich: Theologischer Verlag, 1986. ISBN/ISSN: 3290116018 9783290116019
- Bonhoeffer, Dietrich: Börtönlevelek. Budapest: Harmat Kiadó, 1999. (eredeti cím Widerstand und Ergebung: Briefe und Aufzeichnungen aus der Haft) ISBN 963-9148-32-6
- Bonhoeffer, Dietrich: Widerstand und Ergebung (Briefe und Aufzeichnungen aus der Haft). Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2003. ISBN 3-579-00457-3
- Douglass, Klaus, Megalapozott hit (Hogyan kerülhetek élő kapcsolatba Istennel?). Budapest: A Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 2001. (eredeti cím Glaube hat Gründe. Wie ich eine lebendige Beziehung zu Gott finde) ISBN 963-300-898-0

- Glock, Charles Y.: The Religions Revival in America in Religion and the Face of America. Berkeley: Univ. of California, 1958. 25-42 o. (reprint Norman Birnbaum, Gertrud Lenzer: Sociology and Religion, A Book of Readings. Prentice Hall – Englewood Cliffs – N.Y., 1969. ISBN 0-8135-1227-7)
- Kálvin János: A keresztyén vallás rendszere (1559). I., II., reprint, h.n.: A Magyarországi Református Egyház Kálvin János Kiadója, 1995. (eredeti kiadás: Pápa: A Magyar Református Egyház Kiadása, 1909 – 1910.) ISBN 963-300-599-x
- Kraus, Hans-Joachim: Heiliger Geist (Gottes befreiende Gegenwart). München: Kösel-Verlag, 1986. ISBN/ISSN: 3466251265 9783466251261
- McGrath, Alister E. (szerk.): Blackwellova encyklopedie moderního křesťanského myšlení. Praha: Návrat domů, 2001. (eredeti cím The Blackwell Encyclopedia of Modern Christian Thought) ISBN 80-7255-043-8
- Ratschow, Carl Heinz: Handbuch systematischer Theologie. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1996. ISBN-13: 9783579049427 (978-3-579-04942-7)
- Sebestyén Jenő, Prof. Dr.: Református dogmatika. reprint, Budapest – Gödöllő: Iránytű Kiadó, 1940 (1993. (eredeti kiadások: Budapest, a budapesti Ref. Theol. Akadémia Kurzustára)
- Werbick, Jürgen Prof. Dr.: Vom Wagnis des Christseins. (Wie glaubwürdig ist der Glaube?), München, 1995. ISBN/EAN: 3466364205

Tanulmánykötetek

- Helle, Horst Jürgen: Tendenzen zu einer Religiosität der Erfahrbarkeit (Eine soziologische Analyse). In.: Volp, Rainer (szerk.): Chancen der Religion. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, 1975. ISBN: 3579038036

- Helle, Horst Jürgen: Tendenzen zu einer Religiosität der Erfahrbarkeit. In.: Welker, Michael; David Willis: Zur Zukunft der Reformierten Theologie (Aufgaben Themen Traditionen). Neukirchen – Vluyn, 1998. ISBN-10: 3-7887-1594-4
- McCormak, Bruce: Die Summe des Evangeliums – Die Erwählungslehre in den Theologien von Alexander Schweizer und Karl Barth. In.: Welker, Michael; David Willis: Zur Zukunft der Reformierten Theologie (Aufgaben Themen Traditionen). Neukirchen – Vluyn, 1998. ISBN-10: 3-7887-1594-4

Internetes források

- Hanko, Herman; Homer Hoeksema, Gise J. Van Baren: The Five Points of Calvinism. Grandville, Michigan: Reformed Free Publishing Association, 1976. (id.: 2011.01.05.). <http://www.prca.org/fivepoints/index.html>
- A Katolikus Egyház katekizmusa, Budapest: Szent István Társulat, Az Apostoli Szentszék Könyvkiadója, 1994. (id.: 2011.01.05.). (<http://www.katolikus.hu/katek>)